

2017-01-19
N2017/00405/SUBT

Näringsdepartementet

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm

Uppdrag att utvärdera organiseringen av fastighetsbildningen m.m.

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statskontoret att utreda vilka åtgärder den statliga lantmäterimyndigheten har vidtagit för att komma tillrätta med problemet med långa handläggningstider i fastighetsbildningen. I uppdraget ingår att utreda vilken effekt de vidtagna åtgärderna haft samt att lämna förslag på eventuellt ytterligare åtgärder som kan minska handläggningstiderna.

Regeringen uppdrar vidare åt Statskontoret att utvärdera hur organiseringen av fastighetsbildningen i en statlig och ett antal kommunala lantmäterimyndigheter fungerar utifrån kraven på en enhetlig, rättssäker och effektiv fastighetsbildning.

Statskontoret ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 oktober 2017.

Bakgrund

Lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet infördes 1995. Uppdelningen i en statlig och en kommunal myndighetsorganisation är unik inom svensk förvaltning. Enligt lagen får regeringen meddela tillstånd för en kommun att inrätta en kommunal lantmäterimyndighet och att svara för verksamheten vid myndigheten. De kommunala lantmäterimyndigheterna har samma uppdrag som den statliga lantmäterimyndigheten (Lantmäteriet) med några undantag. Lantmäteriet utövar tillsyn över de kommunala lantmäterimyndigheterna.

De senaste åren har antalet ansökningar om att inrätta kommunala lantmäterimyndigheter till regeringen ökat. Många av de kommuner som sökt har angivit att den statliga lantmäterimyndigheten inte uppfyller de krav på snabb handläggning som kommunerna ställer samt att man anser att den statliga lantmäterimyndigheten inte är geografiskt närvarande. De ansökande kommunerna bedömer att de med en egen lantmäterimyndighet skulle kunna få en bättre situation i dessa avseenden.

Lantmäterimyndigheterna är för sin verksamhet beroende av specifik kompetens. Det är idag endast några få universitet och högskolor som tillhandahåller utbildning inom det kompetensområdet. Lantmäteriet har gjort bedömningen att det idag utexamineras endast drygt hälften så många lantmätare årligen som samhället efterfrågar vilket leder till en hård konkurrens om befintliga lantmätare. En effekt av kompetensbristen är långa handläggningstider vilket bidrar till ökade kostnader för både kommunala och statliga lantmäterimyndigheter. Åtminstone sedan 2011 har handläggningstiderna ökat och fortsätter att öka.

Tillgången till kompetent personal är, utöver utbildningens omfattning, beroende av myndighetens förmåga att attrahera personer med rätt kompetens. Lantmäteriet har i regleringsbrevet för 2017 fått i uppdrag att redovisa hur man arbetar med att bli en mer attraktiv arbetsgivare.

Lantmäteriet är beroende av att kunna anställa och attrahera lantmätare men effektiviteten påverkas även i hög grad av hur myndigheten väljer att organisera och styra verksamheten utifrån de behov som uppstår i omvärlden. Handläggningstidernas längd påverkas också av hur arbetsprocesserna ser ut och tillgången till effektivt tekniskt stöd m.m.

Skälen för regeringens beslut

I förvaltningslagen (1986:223) ställs allmänna krav bl.a. på myndigheters serviceskyldighet och på handläggning av ärenden. Både fastighetsbildning och beslut om detaljplan är myndighetsutövning av ibland långtgående natur som kan verka starkt inskränkande på den enskildes möjlighet att förfoga över sin egendom. En utgångspunkt för all myndighetsutövning är att myndigheterna är oberoende och självständiga och endast fattar beslut mot bakgrund av de lagar och andra gällande regler som styr myndighetsutövningen.

Det finns också skäl att utreda hur en uppdelning av fastighetsbildningsverksamheten på en statlig och ett antal kommunala lantmäterimyndigheter leder till en effektiv hushållning av tillgängliga resurser.

Att kompetensen används på det mest effektiva sättet av både den statliga och de kommunala lantmäterimyndigheterna är avgörande för att öka genomströmningen av fastighetsbildningsärendena och därmed korta handläggningstiderna.

De långa handläggningstiderna medför att processer som är beroende av fastighetsbildning tar längre tid än vad som annars skulle vara fallet. Det gäller inte minst bostadsbyggande men också till exempel utbyggnad av teknisk infrastruktur som ledningar, vägar och järnvägar. Handläggningstiderna påverkar också omsättningen på fastighetsmarknaden negativt i och med att överlåtelser av delar av fastigheter tar längre tid.

På regeringens vägnar

Peter Eriksson

Christina Hamrén

Kopia till

Statsrådsberedningen, samordningen
Justitiedepartementet, L1
Finansdepartementet, BA, SFÖ och K
Lantmäteriet